

Alta kommune

Rådmann
Avdeling for samfunnsutvikling

DET KONGELIGE JUSTIS-OG POLITIDEP.
POSTBOKS 8005

0030 OSLO

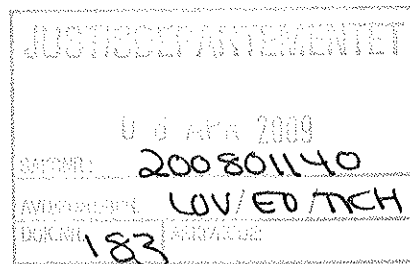
Deres ref: 200801140 EO/KHR

Vår ref
5644/09

Arkiv
K50 &71

Sak
08/2932-10/OMHE

Dato
ALTA, 01.04.2009

SVAR - NOU 2007: 13 DEN NYE SAMERETTEN - HØRING

Alta kommunestyret har behandlet høringsuttalelse til NOU 2007/13 "Den nye sameretten".

Vedlagt følger:

1. Kommunestyrets vedtak i møte 30.03.09. Vedlegg 1.
2. Samlet saksframstilling, Vedlegg 2.

Kopi går til Landbruks- og matdepartementet da uttalelsen også behandler reindriftsloven og nye forslag til denne.

Med hilsen

Ommund Heggheim
Leder Samfunnsutvikling

Kopi til: Landbruks- og matdepartementet, Postboks 8007 Dep, 0030 Oslo.

Saksprotokoll

Utvalg:	Kommunestyret
Møtedato:	30.03.2009
Sak:	PS 19/09

Resultat:

Arkivsak: 08/2932
Tittel: SP: DEN NYE SAMERETTEN - HØRING

Kommunestyrets behandling:

Behandling:

Følgende forslag fremmet:

Fellesforslag FRP/KYST.

Kommunestyret avviser samerettsutvalget II sitt arbeid og innstilling.

Forslaget falt med 7 mot 25 stemmer.

KRF v/Knut Klevstad.

Tillegg til innstillingen.

På generelt grunnlag vil kommunestyret i Alta uttrykke bekymring for at problemstillinger knyttet til urfolks rettigheter og særfordeler mht. etnesitet har fått for stort fokus i lovgivningen og i utredninger til ny lovgivning de senere år.

Kommunestyret aksepterer at vi har forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler i forhold til urfolk. Dette arbeidet må imidlertid balanseres slik at folkegrupper med ulike etniske opphav kan leve, bo og virke i fellesskap uten at det dannes fronter. Kommunestyret er bekymret for de fronter en nå ser danne seg, og ber sentrale styremakter å være nøye med å balansere de ulike interessene i framtidig lovgivning og politisk arbeid.

Forslaget vedtatt med 25 mot 7 stemmer.

Fellesforslag AP/SV.

Nytt pkt. 3.1. Reindriftsloven.

Alta kommune krever at alle endringsforslag til reindriftsloven tas ut og behandles i ett eget utvalg.

1. I mandatet til SRU II fremgår følgende:

Forholdet til reindriftsloven.

Det er eksplisitt uttrykt i utvalgets mandat, jfr. pkt. 3.2.2 at utvalget "bør særlig vurdere reindriftens arealbruk og rettigheter, med sikte på å kunne opprettholde og utvikle en bærekraftig reindriftsnæring". I mandatet heter det dessuten at utvalget bør foreslå løsninger som kan dempe eventuelle konflikter mellom blant annet reindriften og andre interesser, samiske så vel som ikke samiske.

Forslagene som foreligger fra utvalget virker, særlig i Finnmark, ikke på noen måte konfliktdependende, snarere det motsatt. Dette gjelder særlig i forhold til andre næringer og allmenne rettigheter på den ene siden og reindriftsnæringen på den annen side.

2. SRU II har gjennom sine forslag til endringer i reindrifftsloven presentert forslag som i stor grad gir konsekvenser for befolkningen i Finnmark, uten at noen fra Finnmark har vært medlem av utvalget. Det kan synes som om reindrifftsnaeringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Alta kommune krever derfor at forut for nye endringer av reindrifftsloven, bør det gjennomføres en offentlig utredning, hvor også Finnmark er bredt representert. Her bør de senere lovendringer evalueres. Det bør videre settes søkelys på en reindrifftsnaering i bærekraftig utvikling, og i samspill med andre næringer og andre aktuelle aktører som bruker naturgrunnlaget i Finnmark

Forslaget vedtatt enstemmig.

Tillegg under arbeid med rettigheter:

Alta kommunestyre avsetter kr. 500.000 i 2009 til det videre arbeidet med Sverre Eilertsens materiale om gårds- og slektshistorie, finansieres fra reduserte rentekostnader.

Forslaget vedtatt med 5 mot 27 stemmer.

Formannskapetets innstilling pkt. 1 vedtatt enstemmig.

Formannskapetets innstilling pkt. 2 vedtatt enstemmig.

Formannskapetets innstilling pkt. 3.1 falt enstemmig.

Formannskapetets innstilling pkt. 3.2 vedtatt enstemmig

Formannskapetets innstilling avsnitt "Arbeid med rettigheter" vedtatt enstemmig.

Kommunestyrets vedtak:

Alta kommune har behandlet NOU 2007: Den nye sameretten. Formannskapet avgir flg. uttalelse til denne:

1. Samordning er nødvendig i det videre lovarbeid.

Alta kommune ser det som nødvendig at det skjer en samordning av lover. Samiske interesser reguleres nå i to lover da beregnet på forskjellige geografiske områder: Finnmarksloven og Hålogalandsloven. Finnmarkslovens kap 5 bør samordnes med Hålogalandsloven i en felles lov da problemstillingene er stort sett lik. Vi bør ha en felles og lik nasjonal lov for disse problemstillingene.

2. Nye lover og mer byråkrati.

Alta kommune oppfatter at forslaget om ny saksbehandlings- og konsultasjonslov er uklar og upresis. Den er blant annet uklar på hvem som er hørings- og konsultasjonsadresser. Den gir økt byråkrati og saksbehandlingstid ved at det skal gjennomføres parallelle prosesser. For Finnmark kan vi for samme sak få parallelle prosesser etter:

- o Finnmarksloven.
- o Plan- og bygningsloven
- o Konsultasjonsloven

Alta kommune vil og peke på forslaget om at konsultasjonsinstituttet skal omfatte mange hverdagslige og små saker som utmarksutnyttelse, jakt, fangst, skogbruk, hyttebygging etc. Alta kommune mener at konsultasjonsinstituttet i hovedsak bør gjelde større regionale og nasjonale saksområder, og ikke mindre saker som avgjøres

på kommuneplan og styres av annet lovverk som plan- og bygningslov, jordlov, reindrifftslov etc.

Alta kommune vil og ta opp problemstillingen knyttet offentlighet i konsultasjonsprosessene. Vi har i en rekke tilfeller registrert konsultasjoner mellom Sameting og sentrale myndigheter uten at offentligheten verken har visst om disse eller kjent innholdet av. Alta kommune vil kreve at konsultasjonene gjøres offentlige.

3. Endringer i eksisterende lovverk.

3.1 Alta kommune krever at alle endringsforslag til reindrifftsloven tas ut og behandles i ett eget utvalg.

1. I mandatet til SRU II fremgår følgende:

Forholdet til reindrifftsloven.

Det er eksplisitt uttrykt i utvalgets mandat, jfr. pkt. 3.2.2 at utvalget ”bør særlig vurdere reindrifftsens arealbruk og rettigheter, med sikte på å kunne opprettholde og utvikle en bærekraftig reindrifftsnaering”. I mandatet heter det dessuten at utvalget bør foreslå løsninger som kan dempe eventuelle konflikter mellom blant annet reindrifften og andre interesser, samiske så vel som ikke samiske.

Forslagene som foreligger fra utvalget virker, særlig i Finnmark, ikke på noen måte konfliktdempende, snarere det motsatt. Dette gjelder særlig i forhold til andre næringer og allmenne rettigheter på den ene siden og reindrifftsnaeringen på den annen side.

2. SRU II har gjennom sine forslag til endringer i reindrifftsloven presentert forslag som i stor grad gir konsekvenser for befolkningen i Finnmark, uten at noen fra Finnmark har vært medlem av utvalget. Det kan synes som om reindrifftsnaeringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Alta kommune krever derfor at forut for nye endringer av reindrifftsloven, bør det gjennomføres en offentlig utredning, hvor også Finnmark er bredt representert. Her bør de senere lovendringer evalueres. Det bør videre settes søkelys på en reindrifftsnaering i bærekraftig utvikling, og i samspill med andre næringer og andre aktuelle aktører som bruker naturgrunnlaget i Finnmark

3.2 Plan- og bygningslov.

NOU-en foreslår at Sametinget gis rett til å gi planretningslinjer for hvordan naturgrunnlaget for samisk kultur og næringer skal sikres før aktuelle planvedtak gjøres. Forslaget må og sees i sammenheng med allerede vedtatt ordning om at Sametinget har fått rett til å fremme innsigelse i arealplansaker. Alta kommune vil i den forbindelse peke på at disse ordningene er en betydelig svekkelse av kommunenes myndighet til å bestemme arealbruken i egen kommune.

For øvrig vil Alta kommune anbefale:

- Lovgiver må samordne disse planretningslinjene med ”Retningslinjer for endret bruk av utmark” (Finnmarksloven). Vi bør ikke ha flere sett av retningslinjer som i hovedsak omfatter samme sakskompleks.
- Det må stilles krav til at retningslinjene må godkjennes av departementet.

ARBEID MED RETTIGHETER.

Tilknyttet behandlingen av "Den nye sameretten", har Alta kommunestyre også drøftet rettigheter for næringer og allmenne interesser i kommunen. Alta kommune ser så alvorlig på den rettighetskampen som pågår i Finnmark, at en finner tiden inne til å vurdere rettighetene i egen kommune. Dette er også et nødvendig arbeid knyttet til Finnmarkskomisjonens arbeid. Alta formannskap vurderer et faglig utredningsarbeid som nødvendig.

Alta kommunestyre ber om at Rådmannen utreder og fremmer egen sak for hvordan Alta kommune skal utføre et arbeid knyttet til rettigheter for næringer og allmenne interesser kommunen.

På generelt grunnlag vil kommunestyret i Alta uttrykke bekymring for at problemstillinger knyttet til urfolks rettigheter og særfordeler mht. etnesitet har fått for stort fokus i lovgivningen og i utredninger til ny lovgivning de senere år.

Kommunestyret aksepterer at vi har forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler i forhold til urfolk. Dette arbeidet må imidlertid balanseres slik at folkegrupper med ulike etniske opphav kan leve, bo og virke i fellesskap uten at det dannes fronter. Kommunestyret er bekymret for de fronter en nå ser danne seg, og ber sentrale styremakter å være nøye med å balansere de ulike interessene i framtidig lovgivning og politisk arbeid.

Alta kommunestyre avsetter kr. 500.000 i 2009 til det videre arbeidet med Sverre Eilertsens materiale om gårds- og slektshistorie, finansieres fra reduserte rentekostnader.

Rett utskrift 31.3.2009

Bjørge T. Wirkola
Sekretær

Utskrift til: ASU v/leder Ommund Heggheim
Rådmannen
Økonomi v/Arne Dahler

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 08/2932

DEN NYE SAMERETTEN - HØRING

Saksbehandler: Ommund Heggheim		Arkiv: K50 &71
Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
PS	10/09	Hovedutvalg for kultur og næring 17.03.2009
PS	24/09	Formannskapet 18.03.2009
PS	19/09	Kommunestyret 30.03.2009

Innstilling:

Alta kommune har behandlet NOU 2007: Den nye sameretten. Formannskapet avgir flg. uttalelse til denne:

1. Samordning er nødvendig i det videre lovarbeid.

Alta kommune ser det som nødvendig at det skjer en samordning av lover. Samiske interesser reguleres nå i to lover da beregnet på forskjellige geografiske områder: Finnmarksloven og Hålogalandsloven. Finnmarkslovens kap 5 bør samordnes med Hålogalandsloven i en felles lov da problemstillingene er stort sett lik. Vi bør ha en felles og lik nasjonal lov for disse problemstillingene.

2. Nye lover og mer byråkrati.

Alta kommune oppfatter at forslaget om ny saksbehandlings- og konsultasjonslov er uklar og upresis. Den er blant annet uklar på hvem som er hørings- og konsultasjonsadresser. Den gir økt byråkrati og saksbehandlingstid ved at det skal gjennomføres parallelle prosesser. For Finnmark kan vi for samme sak få parallelle prosesser etter:

- Finnmarksloven.
- Plan- og bygningsloven
- Konsultasjonsloven

Alta kommune vil og peke på forslaget om at konsultasjonsinstituttet skal omfatte mange hverdagslige og små saker som utmarksutnyttelse, jakt, fangst, skogbruk, hyttebygging etc. Alta kommune mener at konsultasjonsinstituttet i hovedsak bør gjelde større regionale og nasjonale saksområder, og ikke mindre saker som avgjøres på kommuneplan og styres av annet lovverk som plan- og bygningslov, jordlov, reindrifstlov etc.

Alta kommune vil og ta opp problemstillingen knyttet offentlighet i konsultasjonsprosessene. Vi har i en rekke tilfeller registrert konsultasjoner mellom Sameting og sentrale myndigheter uten at offentligheten verken har visst om disse eller kjent innholdet av. Alta kommune vil kreve at konsultasjonene gjøres offentlige.

3. Endringer i eksisterende lovverk.

3.1 Reindrifftsloven.

Alta kommune er særlig opptatt av endringsforslagene til reindrifftsloven:

- Utvalget foreslår å oppheve reindrifftslovens hjemmel for å frede områder mot reinbeite, § 19. Dette forslaget går rett inn i striden om fredning mot reinbeite i Alta. Siden 2003 har en opphevelse/endring av forskriften vært til behandling, og endelig sluttbehandling er ventet i løpet av våren 2009. Alta kommune har behandlet saken både i kommunestyret, formannskap og i forhandlinger med reindrifftsmyndighetene. Kommunestyret har jo gått inn for å opprettholde dagens fredningsbestemmelser. Alta kommune vil sterkt anbefale å opprettholde dagens hjemmelsgrunnlag for fredningsbestemmelser.

- Alta kommune viser til de mange forslag til ny reindrifftslov som i stor grad vil være i strid med andre samfunnsinteresser. Dette kan være interesser knyttet til arealbruk innenfor utbyggingsområder, landbruk, råstoffområder som skifer, sand/grus og mineraler.

Videre er det betydelige allmenne interesser knyttet til jakt, fiske, friluftsliv og motorferdsel i utmark som får endrede rammevilkår i Finnmark. Særlig synes den utvidede retten til motorferdsel i utmark og dobbelt "borgerskap" til storviltjakt å være av dramatisk karakter. Langt i samme retning går forslagene til rettigheter for reindriften til å etablere hytter, nødvendige flytteleier, ta i bruk privat jord til beitearealer, gjerdeplikt osv.

I utgangspunktet er Alta kommune uenige i disse samla betydelige rettighetsendringer.

Umiddelbart synes det som lovforslaget gir forskjellsbehandling mellom næringer og allmenne interesser på den ene siden og reindrifftsnaeringen på den annen side. Det kan synes som om reindrifftsnaeringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Det er opplagt at disse endringer vil skape stor uro i Finnmark. Alta kommune vil i likhet med Porsanger kommune kreve at dette blir konsekvensvurdert og grundig utredet med alle parter før et eventuelt videre revisjonsarbeid av loven skjer.

3.2 Plan- og bygningslov.

NOU-en foreslår at Sametinget gis rett til å gi planretningslinjer for hvordan naturgrunnlaget for samisk kultur og næringer skal sikres før aktuelle planvedtak gjøres. Forslaget må og sees i sammenheng med allerede vedtatt ordning om at Sametinget har fått rett til å fremme innsigelse i arealplansaker. Alta kommune vil i den forbindelse peke på at disse ordningene er en betydelig svekkelse av kommunenes myndighet til å bestemme arealbruken i egen kommune.

For øvrig vil Alta kommune anbefale:

- Lovgiver må samordne disse planretningslinjene med "Retningslinjer for endret bruk av utmark" (Finnmarksloven). Vi bør ikke ha flere sett av retningslinjer som i hovedsak omfatter samme sakskompleks.
- Det må stilles krav til at retningslinjene må godkjennes av departementet.

ARBEID MED RETTIGHETER.

Tilknyttet behandlingen av "Den nye sameretten", har Alta kommunestyre også drøftet rettigheter for næringer og allmenne interesser i kommunen. Alta kommune ser så alvorlig på den rettighetskampen som pågår i Finnmark, at en finner tiden inne til å vurdere rettighetene i egen kommune. Dette er også et nødvendig arbeid knyttet til Finnmarkskomisjonens arbeid. Alta formannskap vurderer et faglig utredningsarbeid som nødvendig.

Alta kommunestyre ber om at Rådmannen utreder og fremmer egen sak for hvordan Alta kommune skal utføre et arbeid knyttet til rettigheter for næringer og allmenne interesser kommunen.

Behandling/vedtak i Hovedutvalg for kultur og næring den 17.03.2009 sak 10/09

Behandling:

Innstillinga vedtatt enstemmig.

Vedtak:

Alta kommune har behandlet NOU 2007: Den nye sameretten. Formannskapet avgir flg. uttalelse til denne:

1. Samordning er nødvendig i det videre lovarbeid.

Alta kommune ser det som nødvendig at det skjer en samordning av lover. Samiske interesser reguleres nå i to lover da beregnet på forskjellige geografiske områder: Finnmarksloven og Hålogalandsloven. Finnmarkslovens kap 5 bør samordnes med Hålogalandsloven i en felles lov da problemstillingene er stort sett lik. Vi bør ha en felles og lik nasjonal lov for disse problemstillingene.

2. Nye lover og mer byråkrati.

Alta kommune oppfatter at forslaget om ny saksbehandlings- og konsultasjonslov er uklar og upresis. Den er blant annet uklar på hvem som er hørings- og konsultasjonsadresser. Den gir økt byråkrati og saksbehandlingstid ved at det skal gjennomføres parallelle prosesser. For Finnmark kan vi for samme sak få parallelle prosesser etter:

- Finnmarksloven.
- Plan- og bygningsloven
- Konsultasjonsloven

Alta kommune vil og peke på forslaget om at konsultasjonsinstituttet skal omfatte mange hverdagslige og små saker som utmarksutnyttelse, jakt, fangst, skogbruk, hyttebygging etc. Alta kommune mener at konsultasjonsinstituttet i hovedsak bør gjelde større regionale og nasjonale saksområder, og ikke mindre saker som avgjøres på kommuneplan og styres av annet lovverk som plan- og bygningslov, jordlov, reindriftslov etc.

Alta kommune vil og ta opp problemstillingen knyttet offentlighet i konsultasjonsprosessene. Vi har i en rekke tilfeller registrert konsultasjoner mellom Sameting og sentrale myndigheter uten at offentligheten verken har visst om disse eller kjent innholdet av. Alta kommune vil kreve at konsultasjonene gjøres offentlige.

3. Endringer i eksisterende lovverk.

3.1 Reindriftsloven.

Alta kommune er særlig opptatt av endringsforslagene til reindriftsloven:

- Utvalget foreslår å oppheve reindriftslovens hjemmel for å frede områder mot reinbeite, § 19. Dette forslaget går rett inn i striden om fredning mot reinbeite i Alta. Siden 2003 har en opphevelse/endring av forskriften vært til behandling, og endelig sluttbehandling er ventet i løpet av våren 2009. Alta kommune har behandlet saken både i kommunestyret, formannskap og i forhandlinger med reindriftsmyndighetene. Kommunestyret har jo gått inn for å opprettholde dagens fredningsbestemmelser. Alta kommune vil sterkt anbefale å opprettholde dagens hjemmelsgrunnlag for fredningsbestemmelser.

- Alta kommune viser til de mange forslag til ny reindriftslov som i stor grad vil være i strid med andre samfunnsinteresser. Dette kan være interesser knyttet til arealbruk innenfor utbyggingsområder, landbruk, råstoffområder som skifer, sand/grus og mineraler.

Videre er det betydelige allmenne interesser knyttet til jakt, fiske, friluftsliv og motorferdsel i utmark som får endrede rammevilkår i Finnmark. Særlig synes den utvidede retten til motorferdsel i utmark og dobbelt "borgerskap" til storviltjakt å være av dramatisk karakter. Langt i samme retning går forslagene til rettigheter for reindriften til å etablere hytter, nødvendige flyttleier, ta i bruk privat jord til beitearealer, gjerdeplikt osv.

I utgangspunktet er Alta kommune uenige i disse samla betydelige rettighetsendringer.

Umiddelbart synes det som lovforslaget gir forskjellsbehandling mellom næringer og allmenne interesser på den ene siden og reindriftsnæringen på den annen side. Det kan synes som om reindriftsnæringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Det er opplagt at disse endringer vil skape stor uro i Finnmark. Alta kommune vil i likhet med Porsanger kommune kreve at dette blir konsekvensvurdert og grundig utredet med alle parter før et eventuelt videre revisjonsarbeid av loven skjer.

3.2 Plan- og bygningslov.

NOU-en foreslår at Sametinget gis rett til å gi planretningslinjer for hvordan naturgrunnlaget for samisk kultur og næringer skal sikres før aktuelle planvedtak gjøres. Forslaget må og sees i sammenheng med allerede vedtatt ordning om at Sametinget har fått rett til å fremme innsigelse i arealplansaker. Alta kommune vil i den forbindelse peke på at disse ordningene er en betydelig svekkelse av kommunenes myndighet til å bestemme arealbruken i egen kommune.

For øvrig vil Alta kommune anbefale:

- Lovgiver må samordne disse planretningslinjene med "Retningslinjer for endret bruk av utmark" (Finnmarksloven). Vi bør ikke ha flere sett av retningslinjer som i hovedsak omfatter samme sakskompleks.
- Det må stilles krav til at retningslinjene må godkjennes av departementet.

ARBEID MED RETTIGHETER.

Tilknyttet behandlingen av "Den nye sameretten", har Alta kommunestyre også drøftet rettigheter for næringer og allmenne interesser i kommunen. Alta kommune ser så alvorlig på den rettighetskampen som pågår i Finnmark, at en finner tiden inne til å vurdere rettighetene i egen kommune. Dette er også et nødvendig arbeid knyttet til Finnmarkskomisjonens arbeid. Alta formannskap vurderer et faglig utredningsarbeid som nødvendig.

Alta kommunestyre ber om at Rådmannen utreder og fremmer egen sak for hvordan Alta kommune skal utføre et arbeid knyttet til rettigheter for næringer og allmenne interesser i kommunen.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 18.03.2009 sak 24/09**Behandling:**

Innstillinga vedtatt enstemmig.

Vedtak:

Alta kommune har behandlet NOU 2007: Den nye sameretten. Formannskapet avgir flg. uttalelse til denne:

1. Samordning er nødvendig i det videre lovarbeid.

Alta kommune ser det som nødvendig at det skjer en samordning av lover. Samiske interesser reguleres nå i to lover da beregnet på forskjellige geografiske områder: Finnmarksloven og Hålogalandsloven. Finnmarkslovens kap 5 bør samordnes med Hålogalandsloven i en felles lov da problemstillingene er stort sett lik. Vi bør ha en felles og lik nasjonal lov for disse problemstillingene.

2. Nye lover og mer byråkrati.

Alta kommune oppfatter at forslaget om ny saksbehandlings- og konsultasjonslov er uklar og upresis. Den er blant annet uklar på hvem som er hørings- og konsultasjonsadresser. Den gir økt byråkrati og saksbehandlingstid ved at det skal gjennomføres parallelle prosesser. For Finnmark kan vi for samme sak få parallelle prosesser etter:

- Finnmarksloven.
- Plan- og bygningsloven
- Konsultasjonsloven

Alta kommune vil og peke på forslaget om at konsultasjonsinstituttet skal omfatte mange hverdagslige og små saker som utmarksutnyttelse, jakt, fangst, skogbruk, hyttebygging etc. Alta kommune mener at konsultasjonsinstituttet i hovedsak bør gjelde større regionale og nasjonale saksområder, og ikke mindre saker som avgjøres på kommuneplan og styres av annet lovverk som plan- og bygningslov, jordlov, reindriftslov etc.

Alta kommune vil og ta opp problemstillingen knyttet offentlighet i konsultasjonsprosessene. Vi har i en rekke tilfeller registrert konsultasjoner mellom

Sameting og sentrale myndigheter uten at offentligheten verken har visst om disse eller kjent innholdet av. Alta kommune vil kreve at konsultasjonene gjøres offentlige.

3. Endringer i eksisterende lovverk.

3.1 Reindriftsloven.

Alta kommune er særlig opptatt av endringsforslagene til reindriftsloven:

- Utvalget foreslår å oppheve reindriftslovens hjemmel for å frede områder mot reinbeite, § 19. Dette forslaget går rett inn i striden om fredning mot reinbeite i Alta. Siden 2003 har en opphevelse/endring av forskriften vært til behandling, og endelig sluttbehandling er ventet i løpet av våren 2009. Alta kommune har behandlet saken både i kommunestyret, formannskap og i forhandlinger med reindriftsmyndighetene. Kommunestyret har jo gått inn for å opprettholde dagens fredningsbestemmelser. Alta kommune vil sterkt anbefale å opprettholde dagens hjemmelsgrunnlag for fredningsbestemmelser.

- Alta kommune viser til de mange forslag til ny reindriftslov som i stor grad vil være i strid med andre samfunnsinteresser. Dette kan være interesser knyttet til arealbruk innenfor utbyggingsområder, landbruk, råstoffområder som skifer, sand/grus og mineraler.

Videre er det betydelige allmenne interesser knyttet til jakt, fiske, friluftsliv og motorferdsel i utmark som får endrede rammevilkår i Finnmark. Særlig synes den utvidede retten til motorferdsel i utmark og dobbelt "borgerskap" til storviltjakt å være av dramatisk karakter. Langt i samme retning går forslagene til rettigheter for reindriften til å etablere hytter, nødvendige flytteleier, ta i bruk privat jord til beitearealer, gjerdeplikt osv.

I utgangspunktet er Alta kommune uenige i disse samla betydelige rettighetsendringer.

Umiddelbart synes det som lovforslaget gir forskjellsbehandling mellom næringer og allmenne interesser på den ene siden og reindriftsnæringen på den annen side. Det kan synes som om reindriftsnæringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Det er opplagt at disse endringer vil skape stor uro i Finnmark. Alta kommune vil i likhet med Porsanger kommune kreve at dette blir konsekvensvurdert og grundig utredet med alle parter før et eventuelt videre revisjonsarbeid av loven skjer.

3.2 Plan- og bygningslov.

NOU-en foreslår at Sametinget gis rett til å gi planretningslinjer for hvordan naturgrunnlaget for samisk kultur og næringer skal sikres før aktuelle planvedtak gjøres. Forslaget må og sees i sammenheng med allerede vedtatt ordning om at Sametinget har fått rett til å fremme innsigelse i arealplansaker. Alta kommune vil i den forbindelse peke på at disse ordningene er en betydelig svekkelse av kommunenes myndighet til å bestemme arealbruken i egen kommune.

For øvrig vil Alta kommune anbefale:

- Lovgiver må samordne disse planretningslinjene med "Retningslinjer for endret bruk av utmark" (Finnmarksloven). Vi bør ikke ha flere sett av retningslinjer som i hovedsak omfatter samme sakskompleks.

- Det må stilles krav til at retningslinjene må godkjennes av departementet.

ARBEID MED RETTIGHETER.

Tilknyttet behandlingen av "Den nye sameretten", har Alta kommunestyre også drøftet rettigheter for næringer og allmenne interesser i kommunen. Alta kommune ser så alvorlig på den rettighetskampen som pågår i Finnmark, at en finner tiden inne til å vurdere rettighetene i egen kommune. Dette er også et nødvendig arbeid knyttet til Finnmarkskomisjonens arbeid. Alta formannskap vurderer et faglig utredningsarbeid som nødvendig.

Alta kommunestyre ber om at Rådmannen utreder og fremmer egen sak for hvordan Alta kommune skal utføre et arbeid knyttet til rettigheter for næringer og allmenne interesser kommunen.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 30.03.2009 sak 19/09

Behandling:

Følgende forslag fremmet:

Fellesforslag FRP/KYST.

Kommunestyret avviser samerettsutvalget II sitt arbeid og innstilling.

Forslaget falt med 7 mot 25 stemmer.

KRF v/Knut Klevstad.

Tillegg til innstillingen.

På generelt grunnlag vil kommunestyret i Alta uttrykke bekymring for at problemstillinger knyttet til urfolks rettigheter og særfordeler mht. etnisitet har fått for stort fokus i lovgivningen og i utredninger til ny lovgivning de senere år.

Kommunestyret aksepterer at vi har forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler i forhold til urfolk. Dette arbeidet må imidlertid balanseres slik at folkegrupper med ulike etniske opphav kan leve, bo og virke i fellesskap uten at det dannes fronter. Kommunestyret er bekymret for de fronter en nå ser danne seg, og ber sentrale styremakter å være nøye med å balansere de ulike interessene i framtidig lovgivning og politisk arbeid.

Forslaget vedtatt med 25 mot 7 stemmer.

Fellesforslag AP/SV.

Nytt pkt. 3.1. Reindriftsloven.

Alta kommune krever at alle endringsforslag til reindriftsloven tas ut og behandles i ett eget utvalg.

1. I mandatet til SRU II fremgår følgende:

Forholdet til reindriftsloven.

Det er eksplisitt uttrykt i utvalgets mandat, jfr. pkt. 3.2.2 at utvalget "bør særlig vurdere reindriftens arealbruk og rettigheter, med sikte på å kunne opprettholde og utvikle en bærekraftig reindriftsnæring". I mandatet heter det dessuten at utvalget bør foreslå løsninger som kan dempe eventuelle konflikter mellom blant annet reindriften og andre interesser, samiske så vel som ikke samiske.

Forslagene som foreligger fra utvalget virker, særlig i Finnmark, ikke på noen måte konfliktdempende, snarere det motsatt. Dette gjelder særlig i forhold til andre næringer og allmenne rettigheter på den ene siden og reindriftsnæringen på den annen side.

2. SRU II har gjennom sine forslag til endringer i reindrifftsloven presentert forslag som i stor grad gir konsekvenser for befolkningen i Finnmark, uten at noen fra Finnmark har vært medlem av utvalget. Det kan synes som om reindrifftsneringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Alta kommune krever derfor at forut for nye endringer av reindrifftsloven, bør det gjennomføres en offentlig utredning, hvor også Finnmark er bredt representert. Her bør de senere lovendringer evalueres. Det bør videre settes søkelys på en reindrifftsnering i bærekraftig utvikling, og i samspill med andre næringer og andre aktuelle aktører som bruker naturgrunnlaget i Finnmark

Forslaget vedtatt enstemmig.

Tillegg under arbeid med rettigheter:

Alta kommunestyre avsetter kr. 500.000 i 2009 til det videre arbeidet med Sverre Eilertsens materiale om gårds- og slektshistorie, finansieres fra reduserte rentekostnader.

Forslaget vedtatt med 5 mot 27 stemmer.

Formannskapetets innstilling pkt. 1 vedtatt enstemmig.

Formannskapetets innstilling pkt. 2 vedtatt enstemmig.

Formannskapetets innstilling pkt. 3.1 falt enstemmig.

Formannskapetets innstilling pkt. 3.2 vedtatt enstemmig

Formannskapetets innstilling avsnitt "Arbeid med rettigheter" vedtatt enstemmig.

Vedtak:

Alta kommune har behandlet NOU 2007: Den nye sameretten. Formannskapet avgir flg. uttalelse til denne:

1. Samordning er nødvendig i det videre lovarbeid.

Alta kommune ser det som nødvendig at det skjer en samordning av lover. Samiske interesser reguleres nå i to lover da beregnet på forskjellige geografiske områder: Finnmarksloven og Hålogalandsloven. Finnmarkslovens kap 5 bør samordnes med Hålogalandsloven i en felles lov da problemstillingene er stort sett lik. Vi bør ha en felles og lik nasjonal lov for disse problemstillingene.

2. Nye lover og mer byråkrati.

Alta kommune oppfatter at forslaget om ny saksbehandlings- og konsultasjonslov er uklar og upresis. Den er blant annet uklar på hvem som er hørings- og konsultasjonsadresser. Den gir økt byråkrati og saksbehandlingstid ved at det skal gjennomføres parallelle prosesser. For Finnmark kan vi for samme sak få parallelle prosesser etter:

- Finnmarksloven.
- Plan- og bygningsloven
- Konsultasjonsloven

Alta kommune vil og peke på forslaget om at konsultasjonsinstituttet skal omfatte mange hverdagslige og små saker som utmarksutnyttelse, jakt, fangst, skogbruk, hyttebygging etc. Alta kommune mener at konsultasjonsinstituttet i hovedsak bør gjelde større regionale og nasjonale saksområder, og ikke mindre saker som avgjøres på kommuneplan og styres av annet lovverk som plan- og bygningslov, jordlov, reindrifftslov etc.

Alta kommune vil og ta opp problemstillingen knyttet offentlighet i konsultasjonsprosessene. Vi har i en rekke tilfeller registrert konsultasjoner mellom Sameting og sentrale myndigheter uten at offentligheten verken har visst om disse eller kjent innholdet av. Alta kommune vil kreve at konsultasjonene gjøres offentlige.

3. Endringer i eksisterende lovverk.

3.1 Alta kommune krever at alle endringsforslag til reindriftsloven tas ut og behandles i ett eget utvalg.

1. I mandatet til SRU II fremgår følgende:

Forholdet til reindriftsloven.

Det er eksplisitt uttrykt i utvalgets mandat, jfr. pkt. 3.2.2 at utvalget ”bør særlig vurdere reindriftens arealbruk og rettigheter, med sikte på å kunne opprettholde og utvikle en bærekraftig reindriftsnæring”. I mandatet heter det dessuten at utvalget bør foreslå løsninger som kan dempe eventuelle konflikter mellom blant annet reindriften og andre interesser, samiske så vel som ikke samiske.

Forslagene som foreligger fra utvalget virker, særlig i Finnmark, ikke på noen måte konfliktdempende, snarere det motsatt. Dette gjelder særlig i forhold til andre næringer og allmenne rettigheter på den ene siden og reindriftsnæringen på den annen side.

2. SRU II har gjennom sine forslag til endringer i reindriftsloven presentert forslag som i stor grad gir konsekvenser for befolkningen i Finnmark, uten at noen fra Finnmark har vært medlem av utvalget. Det kan synes som om reindriftsnæringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Alta kommune krever derfor at forut for nye endringer av reindriftsloven, bør det gjennomføres en offentlig utredning, hvor også Finnmark er bredt representert. Her bør de senere lovendringer evalueres. Det bør videre settes søkelys på en reindriftsnæring i bærekraftig utvikling, og i samspill med andre næringer og andre aktuelle aktører som bruker naturgrunnet i Finnmark

3.2 Plan- og bygningslov.

NOU-en foreslår at Sametinget gis rett til å gi planretningslinjer for hvordan naturgrunnet for samisk kultur og næringer skal sikres før aktuelle planvedtak gjøres. Forslaget må og sees i sammenheng med allerede vedtatt ordning om at Sametinget har fått rett til å fremme innsigelse i arealplansaker. Alta kommune vil i den forbindelse peke på at disse ordningene er en betydelig svekkelse av kommunenes myndighet til å bestemme arealbruken i egen kommune.

For øvrig vil Alta kommune anbefale:

- Lovgiver må samordne disse planretningslinjene med ”Retningslinjer for endret bruk av utmark” (Finnmarksloven). Vi bør ikke ha flere sett av retningslinjer som i hovedsak omfatter samme sakskompleks.
- Det må stilles krav til at retningslinjene må godkjennes av departementet.

ARBEID MED RETTIGHETER.

Tilknyttet behandlingen av "Den nye sameretten", har Alta kommunestyre også drøftet rettigheter for næringer og allmenne interesser i kommunen. Alta kommune ser så alvorlig på den rettighetskampen som pågår i Finnmark, at en finner tiden inne til å vurdere rettighetene i egen kommune. Dette er også et nødvendig arbeid knyttet til Finnmarkskomisjonens arbeid. Alta formannskap vurderer et faglig utredningsarbeid som nødvendig.

Alta kommunestyre ber om at Rådmannen utreder og fremmer egen sak for hvordan Alta kommune skal utføre et arbeid knyttet til rettigheter for næringer og allmenne interesser i kommunen.

På generelt grunnlag vil kommunestyret i Alta uttrykke bekymring for at problemstillinger knyttet til urfolks rettigheter og særfordeler mht. etnøsitet har fått for stort fokus i lovgivningen og i utredninger til ny lovgivning de senere år.

Kommunestyret aksepterer at vi har forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler i forhold til urfolk. Dette arbeidet må imidlertid balanseres slik at folkegrupper med ulike etniske opphav kan leve, bo og virke i fellesskap uten at det dannes fronter. Kommunestyret er bekymret for de fronter en nå ser danne seg, og ber sentrale styremakter å være nøye med å balansere de ulike interessene i framtidig lovgivning og politisk arbeid.

Alta kommunestyre avsetter kr. 500.000 i 2009 til det videre arbeidet med Sverre Eilertsens materiale om gårds- og slektshistorie, finansieres fra reduserte rentekostnader.

UTREDNING:

Vedlegg:

1. Sammendrag av NOU 2007:13 Bind A og B.
2. Referat fra utvalgsmøte

Andre saksdok.:

1. Høringsuttalelser fra Porsanger kommune
2. Høringsuttalelser fra Norges Bondelag
3. Høringsuttalelser fra Finnmark Bonde og Småbrukerlag

BAKGRUNN

Høringen er omfattende og påvirker mange forhold. Samerettsutvalget ble oppnevnt i 2001 for å utrede rettigheter til, disponeringen og bruken av land og vann i tradisjonelle samiske områder utenom Finnmark fylke.

Utredningen tar i hovedsak for seg å utrede den samiske befolkningens rettslige stilling fra Troms fylke og sørover i landet. Utredningen inneholder derfor i hovedsak utredninger og lovforslag knyttet til samiske rettigheter til land og vann i tradisjonelle samiske områder sør for Finnmark. Imidlertid foreslår utvalget nye lover og en rekke endringer i eksisterende lover som vil ha betydelig innvirkning i Finnmark.

Samerettsutvalget har fått følgende hovedoppgaver:

- Kartlegging og anerkjennelse av rettigheter til grunn og naturressurser i tradisjonelle samiske områder fra og med Troms og sørover
- Ny forvaltningsordning for statsgrunn i Nordland og Troms
- Saksbehandling og konsultasjon ved tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i de tradisjonelle samiske områdene i Norge

Utvalgets arbeid har resultert i forslag til 3 nye lover:

- Hålogalandsloven,
- Kartleggings- og anerkjennelsesloven
- Saksbehandlings- og konsultasjonsloven.

I tillegg har utvalget foreslått endringer i en rekke andre lover, blant annet fjellova, reindrifftsloven, naturvernloven, plan- og bygningsloven, bergverksloven, finnmarksloven m.v.

Hovedformål:

Hovedformålet med lovforslagene er å legge til rette for en effektiv gjennomføring av statens folkerettslige forpliktelser overfor samene.

Høringsfristen er satt til 15. februar 2009. Alta kommune er gitt utsatt frist til medio mars 09.

Alta kommunes uttalelse vil i hovedsak knytte seg til problemstillinger som er relevante for Finnmark og Alta.

NOEN PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL UTREDNINGEN OM DEN NYE SAMERETTEN.

1. Forholdet til Finnmarksloven.

Generelt har utvalget søkt å tilstrebe størst mulig grad av likhet mellom bestemmelsene for de tradisjonelle samiske områdene fra og med Troms og sørover og de motsvarende bestemmelsene i Finnmarksloven. I følge utvalget har de fremmet forslag som i hovedsak samsvarer med hvordan Finnmarksloven er utformet.

Det nye forslaget om egen Hålogalandslov innebærer at rettigheter i samiske områder forutsettes nå regulert av to ulike lover: Finnmarksloven og Hålogalandsloven.

2. Forholdet til reindrifftsloven.

Utvalget foreslår endringer i reindrifftsloven. Utvalget foreslår at reglene om reineiernes erstatningsansvar skal samsvare med reglene for eierne av andre beitedyr. Det er også foreslått at det skal presiseres i loven at retten til reindrift er en selvstendig bruksrett med grunnlag i alders tids bruk.

Det foreslås at det tas inn en henvendelse i reindrifftsloven til ILO- konvensjonen nr. 169, slik det er gjort i Finnmarksloven § 3.

Det foreslås også endringer som vil berøre elgjakten i de samiske reinbeiteområdene som er eid av Finnmarkseiendommen. Dette medfører at utøvere av samisk reindrift, ved regulering av deltakelsen på elgjakt, skal ansees som innenbygdsboende både i hjemkommune og i kommune(r) hvor de ellers driver reindrift. Dette medfører at det blir langt flere lag som får delta som innenbygdsboende ved trekning av elgjaktfelt, noe som igjen fører til reduserte muligheter for innenbygdsboende å bli tildelt jaktfelt. Videre foreslås det endringer med hensyn til å styrke reindriffts rett til både egen jakt, fiske og fangst. Det foreslås videre adgang til å regulere og gripe inn i allmennhetens bruk av utmarksområder både med hensyn til bruk av motorferdsel i utmark, jakt, bruker av hunder under jakt m.m..

Det tidligere kravet om at det skulle være tale om "tradisjonelle flytteleier" ønskes erstattet med "nødvendige flytteleier" slik at kravet til at flytteleien skal ha vært benyttet i lang tid med en viss hyppighet, faller bort. Flytteleier har tradisjonelt hatt et sterkt vern i forbindelse med arealplanlegging. En endring av ordlyden kan medføre at dette får et sterkere vern da det fremgår at det ikke bare er de flytteleiene som tradisjonelt har vært benyttet, men også alternative nye flytteleier. Dette kan medføre flere begrensninger på disponering/forvaltning av kommunens arealer.

Utvalget foreslår at de med reindriftsrett (med eget reinmerke) får rett til å bygge hytter og gammer innenfor områder hvor de har reindriftsrett. Videre at de som har reindriftsrett får rett til motorisert ferdsel innenfor de samme områdene. I gjeldende lovverk er det kun personen med siidaandel (tidligere driftsenhet) som har disse rettighetene i dag. I praksis betyr dette at retten til oppføringer av bygninger og bruk av motorferdsel i utmark, skal gis til langt flere personer enn i dag. For enkelte enheter er det pekt på at antallet kan mangedobles. Porsanger kommune har i sin høringsuttalelse til "Den nye sameretten" vurdert at for østsida av Porsanger betyr dette at retten etter dagens lovverk kan brukes av ca 15 personer, mens det vil bety at ca 150 får denne retten etter det nye lovforslaget.

Reindriftsloven § 15 endres slik at grunneiere må ta hensyn til reindriftsutøvernes rettigheter ved utnyttelse av sine rettigheter i reinbeiteområder. Utvalget uttaler at endringen ikke tar sikte på å forrykke balansen mellom de ulike gruppene av rettighetshavere som følger av alminnelige rettsprinsipper. Dette vil imidlertid kunne bety at reindriften står sterkere i forholdet til grunneierne enn tidligere, da "alminnelige rettsprinsipper" gir et atskillig svakere vern enn lov.

Det foreslås flere endringer i reindriftslovens § 19 om beiterett. Utvalget foreslår å endre § 19 første ledd slik at den gir uttrykk for at retten til reinbeite gjelder i fjellet og annen utmarksstrekning, samt på tidligere dyrket mark og slåtteng. Dette er sterk utvidelse av dagens reinbeiterett hvor reindriften kun har tilgang til tidligere dyrket mark og slåtteng som ligger for seg selv uten tilknytning til bebodde områder eller dyrkede arealer i drift med mindre de er holdt i hevd, er i bruk til kulturbeite eller inngjerdet med gjerde som freder for rein. Endringen som foreslås vil trolig skape større konflikt mellom jordbruk og reindriften fordi det blir vanskeligere å holde rein borte fra arealer i drift, da arealer ute av drift oftest ligger i tilknytning til dyrket mark. Et tillegg i § 69 (reindriftsloven) om gjerdeskjønn som foreslås av samerettsutvalget vil gjøre det vanskelig for jordbruksnæringen å ta vare på sine innmarksressurser. I følge forslaget faller reineiernes erstatningsansvar for skader påført nydyrkede områder bort dersom området ikke er forsvarlig inngjerdet.

Samerettsutvalget foreslår å oppheve reindriftslovens hjemmel for å frede områder mot reinbeite. Denne bestemmelsen fremgår av § 19 beiterett i reindriftsloven og reguleres av forskrift om fredning av visse områder i Finnmark fylke mot reinbeite. Utvalget mener at hensynene bedre vil kunne ivaretas ved bruk av andre bestemmelser.

3. Forholdet til plan- og bygningsloven

NOU-en fremmer en rekke konkrete forslag til endringer i nylig vedtatte plan- og bygningslov. Forslagene har til hensikt å styrke og sikre samisk kultur,

næringsutøvelse og samfunnsliv. Sentralt i forvaltningen av de nye lovforslagene kommer Sametinget og reindriftsmyndighetene til å stå. Dette gjelder både for statlig, fylkeskommunal og kommunal planlegging. Rådmannen vil trekke fram flg. områder:

- Sametinget gis rett til å gi ”*planretningslinjer for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur og hvordan virkningen for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv skal bedømmes når det treffes planvedtak etter loven*”. (Utdrag av § 17) En må gå ut fra at dette vil gjelde for et samlet Finnmark. Det betyr at de fleste kommunale planvedtak i finnmarkskommunene vil bli omfattet av bestemmelsen. Dette punktet føyer seg inn i rekken av endringer som er gjort i PBL-loven den senere tid: Kommunenes planmyndighet svekkes på bekostning av statlige sektormyndigheter og Sametinget. Kommunens myndighetsområde er nå så svekket at lokaldemokratiets rett til å styre egne arealer langt på veg er illusorisk.

Sametingets rett til å gi planretningslinjer må og sees i sammenheng med Finnmarkslovens §4 som gir Sametinget rett til å gi retningslinjer for endret bruk av utmark. Finnmarksloven forutsetter at retningslinjene for endret bruk av utmark skal godkjennes av departementet. Slik godkjenning ligger ikke i det nye lovforslaget, selv om det i §17 første avsnitt er gitt en ”klagemulighet” for å prøve deler at innholdet. I praksis har Sametinget på ”fritt” grunnlag fått rett til å fastlegge retningslinjene. Dette var et stort stridstema under sluttarbeidet med Finnmarksloven, men Stortinget vedtok en godkjenningsordning etter stort press. Erfaringene i ettertid har vist at det var nødvendig med slik godkjenningsklausul. Det bør også innbygges i en eventuell revisjon av PBL.

Alta kommune vil også peke på at det må skje en forenkling av planretningslinjene. Vi bør ikke ha:

- Retningslinjer for endret bruk av utmark
- Sametinget planretningslinjer

Dette bør kunne samordnes slik at det blir felles retningslinjer.

4. **Forholdet til ny lov om saksbehandling og konsultasjon.**

Det foreslås et lovutkast til en ny lov om saksbehandling og konsultasjoner ved tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i tradisjonelle samiske områder. Lovforslaget har fått navnet: *Lov om saksbehandling og konsultasjoner ved vedtak som kan få virkning for naturgrunnlaget i tradisjonelle samiske områder*. (Saksbehandlings- og konsultasjonsloven). Denne loven skal supplere saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og andre sektorlover.

Kapittel 2 omhandler saksbehandlingsregler. Ingen store endringer ut fra gjeldende praksis. Flg. unntak vil framheves:

Betydelig flere parter med samiske og reindriftsfaglige interesser skal høres.

Høringsfristene er forlenget. Det er en del parter som er vanskelig å definere som:

Samiske rettighetshavere, andre samiske rettighetshavere, sammenslutninger av brukshavere, kollektive rettighetshavere, reinbeitesidaer. Oppsummert betyr de nye saksbehandlingsreglene mer byråkrati og lengre saksbehandling.

Kapittel 3 omhandler konsultasjoner og konsultasjonsprosedyrer.

Reglene er foreslått for å gjennomføre den delen av statens konsultasjonsplikt etter folkeretten som gjelder bruk av grunn og naturressurser i norsk rett. Kjernen i forpliktelsen er at en urfolksgruppe som et planlagt tiltak kan få direkte betydning for, har krav på aktiv deltagelse i beslutningsprosessene frem mot iverksettelsen av tiltaket.

Det følger av forslaget at kapitlet gjelder for lovgivning, forskrifter, enkeltvedtak, reguleringstiltak og andre tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i tradisjonelle samiske områder. Forslaget vil da omfatte også vår kommune både gjennom kommune- og reguleringsplanarbeid samt konkrete tiltak.

Konkrete eksempler kan være at kommunen forbereder reguleringstiltak eller andre tiltak som gjelder bruk, utnyttelse eller disponering av grunn og ressurser i tradisjonelle samiske områder foreligger i en del tilfeller konsultasjonsplikt. Gjenstand for konsultasjoner er bl.a. saker som gjelder reindrift, jakt, fangst og fiske og annen utmarksutnyttelse, jordbruk, skogbruk, hyttebygging, arealdisponeringer og utnyttelse av vannkraft og vindkraft.

Hensikten med konsultasjonene er at disse *”skal gjennomføres med god vilje, og med sikte på å oppnå enighet.”*

VURDERING OG KONKRETE FORSLAG TIL NOU-EN

1. Samordning er nødvendig i det videre lovarbeid.

Alta kommune ser det som nødvendig at det skjer en samordning av lover. Samiske interesser reguleres nå i to lover da beregnet på forskjellige geografiske områder: Finnmarksloven og Hålogalandsloven. Finnmarkslovens kap 5 bør samordnes med Hålogalandsloven i **en** felles lov da problemstillingene er stort sett lik. Vi bør ha en felles og lik nasjonal lov for disse problemstillingene.

2. Nye lover

Alta kommune peker på at forslaget om den nye saksbehandlings- og konsultasjonsloven uklar og upresis. Den er blant annet uklar på hvem som er hørings- konsultasjonsadresser. Den gir økt byråkrati og saksbehandlingstid ved at det skal gjennomføres parallelle prosesser etter:

- Finnmarksloven.
- Plan- og bygningsloven
- Konsultasjonsloven

Alta kommune vil og peke på forslaget om at konsultasjonsinstituttet skal omfatte mange hverdagslige og små saker som utmarksutnyttelse, jakt, fangst, skogbruk, hyttebygging etc. Alta kommune mener at konsultasjonsinstituttet i hovedsak bør gjelde større regionale og nasjonale saksområder, og ikke mindre saker som avgjøres på kommuneplan og styres av annet lovverk som plan- og bygningslov, jordlov, reindrifftslov etc. Alta kommune viser videre at det er ikke krav i internasjonale avtaler til konsultasjoner på de lavere myndighetsnivåer.

Alta kommune vil og ta opp problemstillingen knyttet offentlighet i konsultasjonsprosessene. Vi har en rekke tilfeller registrert konsultasjoner mellom

Sameting og sentrale myndigheter uten at offentligheten verken har visst om disse eller kjent innholdet av. Alta kommune vil kreve at konsultasjonene gjøres offentlige.

3. Endringer i eksisterende lovverk.

3.1 Reindriftsloven.

Alta kommune er særlig opptatt av endringsforslagene til reindriftsloven:

- Utvalget foreslår å oppheve reindriftslovens hjemmel for å frede områder mot reinbeite, § 19. Dette forslaget går rett inn i striden om fredning mot reinbeite i Alta. Siden 2003 har en opphevelse/endring av forskriften vært til behandling, og endelig sluttbehandling er ventet i løpet av våren 2009. Alta kommune har behandlet saken både i kommunestyret, formannskap og i forhandlinger med reindriftsmyndighetene. Kommunestyret har jo gått inn for å opprettholde dagens fredningsbestemmelser. Alta kommune vil sterkt anbefale å opprettholde dagens hjemmelsgrunnlag for fredningsbestemmelser.

- Alta kommune viser til de mange forslag til ny reindriftslov som i stor grad vil være i strid med andre samfunnsinteresser. Dette kan være interesser knyttet til arealbruk innenfor utbyggingsområder, landbruk, råstoffområder som skifer, sand/grus og mineraler.

Videre er det betydelige allmenne interesser knyttet til jakt, fiske, friluftsliv og motorferdsel i utmark som får endrede rammevilkår i Finnmark. Særlig synes den utvidede retten til motorferdsel i utmark og dobbelt "borgerskap" til storviltjakt å være av dramatisk karakter. Langt i samme retning går forslagene til rettigheter for reindriften til å etablere hytter, nødvendige flytteleier, ta i bruk privat jord til beitearealer, gjerdeplikt osv.

I utgangspunktet er Alta kommune uenige i disse samla betydelige rettighetsendringer.

Umiddelbart synes det som lovforslaget gir forskjellsbehandling mellom næringer og allmenne interesser på den ene siden og reindriftsnæringen på den annen side. Det kan synes som om reindriftsnæringen konsekvent blir foretrukket og prioritert foran andre interesser. Konsekvensene av disse valgene er verken tilstrekkelig utredet eller vurdert i utvalgets arbeid. Det er opplagt at disse endringer vil skape stor uro i Finnmark. Alta kommune vil i likhet med Porsanger kommune kreve at dette blir konsekvensvurdert og grundig utredet med alle parter før et eventuelt videre revisjonsarbeid av loven skjer.

3.2 Plan- og bygningslov.

NOU-en foreslår at Sametinget gis rett til å gi planretningslinjer for hvordan naturgrunnlaget for samisk kultur og næringer skal sikres før aktuelle planvedtak gjøres. Forslaget må og sees i sammenheng med allerede vedtatt ordning om at Sametinget har fått rett til å fremme innsigelse i arealplansaker. Alta kommune vil i den forbindelse peke på at disse ordningene er en betydelig svekkelse av kommunenes myndighet til å bestemme arealbruken i egen kommune.

For øvrig vil Alta kommune anbefale:

- Lovgiver må samordne disse planretningslinjene med "Retningslinjer for endret bruk av utmark" (Finnmarksloven). Vi bør ikke ha flere sett av retningslinjer som i hovedsak omfatter samme sakskompleks.

- Det må stilles krav til at retningslinjene må godkjennes av departementet.

4. RETTIGHETER OG VIDERE ARBEID.

Både Finnmarksloven, forslag om Hålogalandsloven og de andre foreslåtte lovendringer spisser rettighetsdebatten i Finnmark ytterligere. De foreslåtte endringer som ligger i NOU 2007:13 Den nye sameretten, synes mer dramatisk for Finnmark enn de endringer som Finnmarksloven representerer.

Dette reiser spørsmålet om andre deler av samfunnet enn de samiske og reindriftsmessige interesser skal sette rettigheter til land og vann høyere på dagsorden enn hittil. Alta kommune ser positivt på at interesser innenfor næringer som skifer, landbruk og Altaelva organiserer seg for å få dokumentert sine rettigheter. Ser vi på historien, så vet vi at det er store sjøsamiske rettigheter i våre kyst- og fjordstrøk. Det er og grunn til å tro at skifernæringen og landbruket kan dokumentere "alders tids bruk" eller historisk bruk over arealer i Altadalen lengre enn reindriften kan.

Finnmarkskommisjonen skal nå starte sitt arbeid i Finnmark. Her skal rettigheter finne sin avklaring. Alta kommuner bør vurdere et faglig utredningsarbeid for å klarlegge hvilke rettigheter næringer og allmenne interesser i vår kommune kan dokumentere med hensyn til alders tids bruk, bruksrett og eiendomsrett. Det vil og være et nyttig verktøy i den pågående posisjoneringen vi ser fra reindriftsnæringen og hvor lett vi ser disse kravene får gjennomslag på nasjonalt nivå. Dette er utredning som faglig vil kreve både historisk og juridisk dokumentasjon. Dette arbeidet kan gjøres av Alta, men det bør også vurderes samarbeid med andre kommuner i fylket. Et samarbeid bør seriøst vurderes da dette vil kreve betydelige ressurser. Dette bør fremmes som egen sak.

5. AVSLUTNINGSMERKNADER

Rådmannen ser at saksfremlegget er gjennomgående kritisk både til de nye lovforslagene og til de foreslåtte lovendringene innenfor eksisterende lover. Alta kommune hadde en svært grundig behandling av Finnmarksloven. I den forbindelse gikk flertallet i Alta kommunestyre i hovedsak inn for det lovforslaget som til sist kom fra justiskomiteen i Stortinget. En del av vår begrunnelse for å støtte Finnmarksloven, var at Norge måtte være forpliktet til å gjennomføre internasjonale avtaler hva angår urfolks rettigheter. Finnmark er et samisk kjerneområde. Det er derfor naturlig at Finnmark og Finnmarksloven setter standard for problemstillingen. Av disse prinsipielle årsaker finner Alta kommune det naturlig av vi får en Hålogalandslov som ligger opp til prinsippene i Finnmarksloven.

Men det forbauser at arbeidet med de samiske rettigheter utenfor Finnmark, skal medføre at de samiske og urfolks rettigheter skal gå så mye lengre i arbeidet med Hålogalandsloven enn med Finnmarksloven. Hadde vi fått en NOU i samsvar med prinsippene og tiltakene i Finnmarksloven, ville vi ikke hatt merknader. Men vi reagerer negativt på økt byråkrati og mer komplisert saksbehandling knyttet til retningslinjer og konsultasjoner. Vi opplever det negativt at de allmenne interesse blir betydelig svekket knyttet til jakt, fiske og utmarksutøvelse til fordel for reindriften. Vi reagerer også negativt på at næringsinteresser knyttet til eksempelvis landbruk, reiseliv, bergverk blir svekket i forhold til reindriften. Vi reagerer negativt på at fjord- og sjøsamiske interesser blir svekket i forhold til reindriftsinteresser. Det er disse og

mange andre forslag i NOU-en som vi opplever går langt utover forutsetninger som ligger i Finnmarksloven, som vi stiller oss kritiske til.